

BH2001. 501

A munkavédelmi bírság - célját tekintve - a veszélyeztetés mértékét szankcionálja, és a mulasztás személyi és tárgyi körülményeinek mérlegelését írja elő. A „fokozatosság” elvéről a jogszabály nem tartalmaz rendelkezést [1993. évi XCIII. tv. 54. § (1) bek., 82. §]

1996. augusztus 17. napján **szennyvízcsatorna építése közben halálos munkabaleset történt, a kiásott 2, 9-3 méter mély munkaárokból munkát végző M. János kubikusra és D. Géza kubikus brigádvezetőre az aládúcolatlan árok oldaláról föld omlott, melynek következtében M. János halálos kimenetelű, D. Géza kéztöréssel járó munkabalesetet szenvedett.**

Az Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőség Megyei Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelősége határozatával a felperest - mint a balesetet szenvedett dolgozók munkáltatóját - 2 millió Ft munkavédelmi bírsággal sújtotta.

A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes az másodfokú határozatával az elsőfokú határozatot helyben hagyta.

A felperes keresetében a közigazgatási határozatok felülvizsgálatát és hatályon kívül helyezését kérte.

A határozat 1. és 2. pontjában megállapított munkavédelmi szabálysértés tényét nem vitatta. A 3. pontban írt - a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 55. §-ának (1) bekezdésében megjelölt mulasztás - álláspontja szerint - nem állt fenn, Cs. János gépkezelőt munkavédelmi oktatásban részesítette. Vitatta a 4. pontban foglalt - az Mvt. 54. §-ának *b)* pontjába ütköző - szabályszegést is. Arra hivatkozott, hogy a munkavállalók ismerték a rájuk vonatkozó munkavédelmi előírásokat, a művezető a szabálytalan munkavégzést nem tűrte el, a baleset annak a következménye, hogy az ő engedélye és tudta nélkül végezték el a munkákat a balesetet szenvedett dolgozók. Az Mvt. 54. §-ának *c)* pontja szerinti előírásokat betartották. Az Mvt. 82. §-ának (2) és (3) bekezdése alapján vitatta a bírság összecszerúságát, az alperesi mérlegelés jogszerűségét is.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Határozatának indoklásában kifejtette: jogszerűen állapította meg a felügyelőség, hogy Cs. József **gépkezelőt a kivitelezés megkezdésekor munkavédelmi oktatásban nem részesítették, a munkavédelmi oktatásról készült jegyzőkönyvön aláírása nem szerepel.** A munkavégzés szabályairól való kikérdezés, illetőleg tájékozódás a munkáltató részéről a részletes, és a munkavégzés során felmerülhető minden veszélyforrásra kiterjedő munkavédelmi oktatást nem helyettesíti, nem pótolja.

Ugyanakkor az Mvt. 54. §-ának *b)*, *c)* és *e)* pontjába ütköző szabályszegés ténye nem vitatható, mivel a megengedettnél hosszabb szakaszon aládúcolással való követés nélkül a munkagödör kiásásra került. Erről a művezetőnek tudomása volt, azt eltűrte, így megállapítható, hogy a munkakörülmények a követelményeknek nem feleltek meg. Ezen tény, illetőleg az ilyen tartalmú tényállással büntetőjogilag is értékelhető magatartás elkövetését a városi bíróság jogerős ítélete is megállapította, így az elsőfokú bíróság

hivatkozása szerint a Pp. 9. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel a bíróság sem állapíthatta meg azt, hogy ezen magatartást a művezető nem követte el. Az, hogy korábbi munkavégzés során az ilyen munkavégzést nem tűrte el, nem elegendő annak megállapításához, hogy jelen esetben a meghatározott munkavédelmi szabály betartásra került volna. A határozat 5. pontjában felsoroltakat a büntetőítélet szintén jogerősen elbírálta, s a jelen eljárásban meghallgatott tanúk is előadták, hogy bár a korábbi munkavégzések során betartásra kerültek a munkavégzéshez szükséges szabályok, a jelen esetben azonban ez nem állt fenn. Ezen mulasztás nemcsak a balesetet szenvedettek részéről állt elő, hanem az árokásó gép kezelője, illetőleg a többi brigádtag részéről is, mivel ők sem folytatták a meghatározott szakaszokkal folyamatosan az aládúcolást.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a mérlegelés alapjául szolgáló körülményeket a hatóság hiánytalanul feltárta, a mérlegelési szempontok szerint folytatta le az eljárását, s a határozatban ennek kellő indokát is adta. A veszélyeztetés mértéke alapján, valamint a mulasztás személyi és tárgyi körülményeinek mérlegelésével kiszabott bírság - mely a felperes által elfoglalt nézőpont szerint a maximumösszeghez közeli, de valójában a kiszabható bírságösszeg 2/3. részének megfelelő - jogszabályszerű.

A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - helyes indokaira utalással - helybenhagyta.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, az ítélet megváltoztatását, az alperes határozatának hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti az Mvt. 82. §-ának (3) bekezdésében és az 54. § b) pontjában foglaltakat. Álláspontja szerint a büntetőeljárás irataiból beszerzett, valamint a meghallgatott tanúk előadásából az volt megállapítható, hogy a biztonságos munkavégzés feltételeit megteremtette, a dolgozókat munkavédelmi oktatásban részesítette, a munkavégzéshez szükséges eszközöket, berendezéseket maradéktalanul biztosította, ennek során az elvárható kellő gondosságot tanúsította. A bekövetkezett baleset elsősorban az életét veszített dolgozó részéről megnyilvánuló súlyos közrehatásra vezethető vissza. Állította, hogy az alperesi határozat több olyan szabályszegést is megállapított, amely ténylegesen nem róható a terhére, és az is nyilvánvaló, hogy amennyiben ezeket a szabályszegéseket az alperes súlyosbító körülményként értékelte, a mérlegelésre vonatkozó jogszabályi követelményeket megsértette.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-a (1) bekezdésének megfelelően, tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelem előterjesztésének jogszabálysértés esetén van helye. Ha a felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélettel megállapított tényállást, vagyis azt sérelmezi, hogy a bíróság a tényállást a Pp. 206. §-ának megsértésével állapította meg, a Pp. 275/A. §-ának (2) bekezdése csak akkor alkalmazható, ha a tényállás iratellenes, illetőleg a bíróság a bizonyítékokat - azok egybevetése során - nem a maguk összességében értékelte, s

ennél fogva a megállapított tényállás nyilvánvalóan okszerűtlen, vagyis lényeges logikai ellentmondást tartalmaz.

A felülvizsgálati eljárás keretében nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A felülvizsgálat csak arra szorítkozhat, hogy a mérlegelés körébe vont adatok, tények értékelésénél nincs-e nyilvánvalóan helytelen következtetés.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint az eljáró bíróságok megfelelő - az ügy elbírálásához szükséges - mélységben feltárták a tényállást, és abból helytálló jogi következtetést vontak le.

A baleset bekövetkezéséhez vezető okok és a baleset körülményeinek vizsgálatkor a rendelkezésre állt bizonyítékokat teljes körűen értékelték, helyesen mérlegelték, és helytállóan vetették össze az irányadó jogszabályi rendelkezésekkel.

A munkavédelmi bírság alkalmazásáról az Mvt. 82. §-ának (1) bekezdése rendelkezik, mértékének „-tól-ig” határát a (2) bekezdés határozza meg, a kiszabás módját a (3) bekezdés szabályozza, és - visszautalva az (1) bekezdésben meghatározott bírságkiszabási okra - a veszélyeztetés mértéke alapján rendeli azt megállapítani. A fokozatosság elvéről a jogszabály nem tartalmaz rendelkezést. A bírságolás - célját tekintve - a veszélyeztetés mértékét szankcionálja, és a mulasztás személyi és tárgyi körülményeinek mérlegelését írja elő. A fokozatosság alkalmazása eleve többszöri elkövetést feltételez, amely azonban a jogalkotói cél szerint az egyéb körülmények között értékelhető.

A perbeli ügyben a veszélyeztetés kiemelt súlyosságát a bekövetkezett haláleset egyértelműen alátámasztotta. A személyi és tárgyi körülményeket illetően a lefolytatott bizonyítás anyagát a jogerős ítélet megfelelően rögzítette.

Egyetértett a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletnek - az Mvt. 54. §-a (1) bekezdésének *d)*, *c)* és *e)* pontja megvalósulására vonatkozó - a bizonyítékok mérlegelésén alapult okfejtésével. A felülmérlegelésnek - a fent már kifejtettek szerint - a felülvizsgálati eljárásban nem álltak fenn a jogszabályi feltételei.

Megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy a határozat jogszabálysértő voltának bizonyítása a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése szerint a felperest terhelte, ilyen - a bizonyítékok eltérő értékelésére vonatkozó - felperesi álláspontot alátámasztó eredménnyel járó bizonyítás azonban a perben nem történt.

Hangsúlyozza a Legfelsőbb Bíróság, hogy a következetes bírói gyakorlat szerint a mérlegelési jogkörben hozott határozatok akkor tekinthetőek jogszerűnek, ha a hatóság a tényállást feltárta, a vonatkozó eljárási szabályokat betartotta, számot adott a mérlegelés szempontjairól, és határozatának indokolásából a mérlegelés jogszerűsége megnyugtatóan megállapítható.

A felülvizsgált közigazgatási határozatok ezen kritériumoknak megfeleltek, ezt a perben felvett bizonyítás anyaga is megerősítette.

A bírság összegszerűsége a veszélyeztetés súlyára és körülményeire figyelemmel nem volt eltúlzottnak tekinthető, a Legfelsőbb Bíróság erre alapozottan jogszabálysértést nem állapított meg.

Minderre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat nem sértette meg, ezért azt a Pp. 275/A. §-ának (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. (Legf. Bír. Kfv. VI. 28.789/1998. sz.)